

Fundacja
Hereditas

Zabytki regionu

w obiektywie wolontariuszy

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Projekt "Zabytki regionu w obiektywie wolontariuszy" jest współfinansowany przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014 – 2020

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014–2020

FIO

Jakie są cele projektu?

- zwiększenie zaangażowania społecznego, aktywizacja obywatelska oraz łączenie potencjałów społeczności lokalnych w życie publiczne regionu - w zakresie ewidencjonowania lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego.
- zwiększenie liczby inicjatyw oddolnych
- wzrost liczby obywateli włączających się w działania służące tworzonemu przez nie wspólnotom.

Termin realizacji inwentaryzacji:

01.06.2020 r. – 30.09.2020 r.

Zasięg realizacji projektu:

Ogólnopolski

Narzędzia projektowe:

- ❑ Rekrutacja grona ok. 100 os. – Lokalnych Koordynatorów – oraz przeprowadzenie systemu webinarów (szkoleń szczebla centralnego)
- ❑ Przeprowadzenie przez Lokalnych Koordynatorów ok. 100 szkoleń szczebla regionalnego dla wolontariuszy
- ❑ Stworzenie internetowej bazy danych – katalogu historycznych miejsc pamięci
- ❑ Inwentaryzacja – przy udziale wolontariuszy i Lokalnych Koordynatorów, z wykorzystaniem internetowego narzędzia (katalogu historycznych miejsc pamięci) – ok. 1 000 historycznych miejsc pamięci z terenu całego kraju
- ❑ Organizacja konferencji, promującej osiągnięte rezultaty i stworzone produkty zadania.

Jakich miejsc szukamy?

- Miejsca bitew
- Miejsca innych wydarzeń historycznych
- Miejsca męczeństwa z czasów II wojny światowej
- Cmentarze, mauzolea, samotne mogiły
- Pomniki
- Tablice pamiątkowe/epitafia
- Miejsca związane z wybitnymi ludźmi
- Kamienne pomniki dawnego prawa (np. krzyże pokutne, pręgieże, kamienie graniczne)

Miejsca bitew

Pole grunwaldzkie

Bzura

Miejsca bitew to obiekty bardzo specyficzne. Na ich obszarach rzadko zachowywały się elementy, które mogą same w sobie stanowić atrakcję turystyczną. Z reguły są to duże otwarte przestrzenie w różnym stopniu zagospodarowane, częściowo zabudowane lub zalesione i trzeba dużej wyobraźni, żeby dostrzec w nich miejsca wartościowe.

Badanie, odkrywanie i ochrona tego typu zabytków może stać się ważnym czynnikiem integracji społeczności lokalnych, podnoszenia świadomości historycznej czy rozbudzania uczuć patriotycznych.

Miejsca bitew to miejsca wydarzeń historycznych o różnej skali znaczenia w dziejach kraju.

Miejsca innych wydarzeń historycznych

Most „graniczny”
w Golubiu - pierwsze
miasto na Pomorzu,
które zostało przejęte
przez Polskę (17.01.1920)

Nie wszystkie ważne sprawy
działy się w miastach
i na zamkach. Wydarzeniem
mógł być przejazd władcy
przez wieś czy wizyta
duszpasterza w miasteczku,
które skutkowały jakimiś
zmianami i na trwale zapisały
się w naszych dziejach.

Toruń, Wyspa Bazarowa
– miejsce podpisania
I pokoju toruńskiego (1411)

Miejsca męczeństwa z czasów II wojny światowej

Falenty – upamiętnienie zamordowania ok. 100 więźniów Pawiaka

Czas II wojny światowej przysporzył wiele bólu i cierpienia. Zginęło bądź zostało zamordowanych wiele setek osób. O miejscach rozstrzeliwań i egzekucji nie możemy zapomnieć.

Kłomino - oflag II D Gross Born.

Cmentarze, mauzolea, samotne mogiły

Michniów - Mauzoleum
Męczeństwa i Martyrologii
Wsi Polskiej

Obrazik – kapliczka w
lesie w miejscu mogiły
francuskiego żołnierza
z armii Napoleona

Tego typu obiekty na turystycznym szlaku potrafią wywołać refleksje i wzruszenia.

Spośród cmentarzy i zabytkowych mogił na wyróżnienie zasługują cmentarz wojenny w Konopnicy gdzie spoczywają polscy żołnierze z 72 pp walczący we wrześniu 1939 roku o utrzymanie przeprawy na Warcie oraz cmentarz miejski w Wieluniu gdzie znajduje się grób Joanny Żubrowej, odznaczonej krzyżem Virtuti Militari (uwiecznionej w powieści W. Gąsiorowskiego "Huragan"), a ponadto zbiorowa mogiła i pomnik poświęcony powstańcom śląskim zmarłym w mieście, kwatery żołnierzy polskich z września 1939 roku i radzieckich ze stycznia 1945 roku, mogiła ofiar bombardowania miasta 1 września 1939 roku, symboliczny pomnik poświęcony zbrodni katyńskiej.

Spośród innych miejsc pamięci godny wymienienia jest obelisk ustawiony na terenie dawnego cmentarza żydowskiego w Wieluniu, upamiętniający tę grupę mieszkańców miasta.

Pomniki

Wisła – pomnik Syrenki

Nazwa „pomnik” wywodzi się od staropolskiej formy słowa „pamiętać”. Najczęściej jest to posąg lub grupa rzeźb na cokole, może być nim kolumna, obelisk, naturalny głaz, nawet sztucznie usypane wzgórze. Zawsze upamiętnia jakieś wydarzenie bądź osobę.

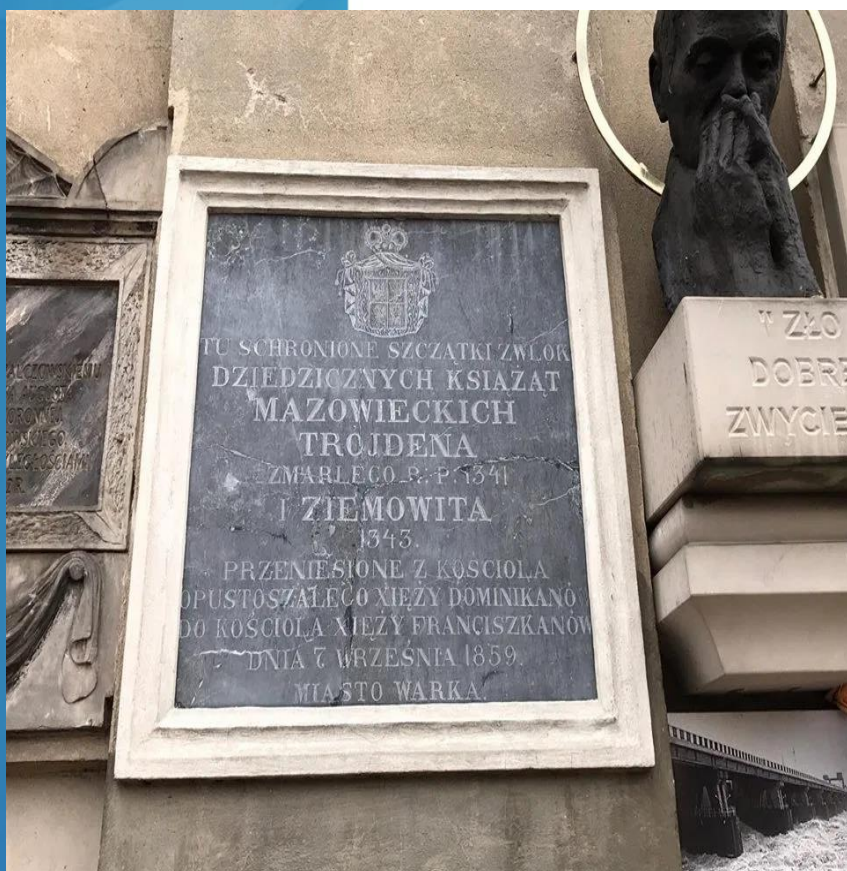

Jadów – pomnik gen. Orlicza-Dreszera

Tablice pamiątkowe/epitafia

Są formą pomnika, lecz skromniejszą. Tablice i epitafia mają często wartość sentymentalną, nie pozwalają zapomnieć o ważnej osobie bądź wydarzeniu. Często są małymi dziełami sztuki.

Warka - kościół Matki Bożej Szkaplerznej

Błonie – tablica na ratuszu

Miejsca związane z wybitnymi ludźmi

Sanniki – wakacje Chopina

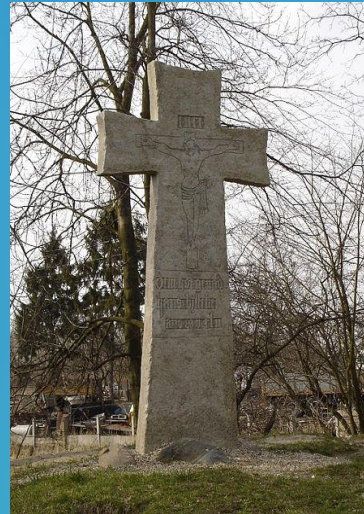
Wielkie dzieła wielkich ludzi powstały często w różnych miejscach. Mógł to być dom rodzinny, ale też miejsce odpoczynku czy wizyt. Czasami wielcy pozostawili w nich materialne ślady, a czasami tylko mieszkańcy wiedzą, kto przez pewien czas był ich sąsiadem.

Jankowo - zabytkowy spichlerz
Waltera Groupiusa

Kamienne pomniki dawnego prawa

- Krzyże pokutne
- Pręgierze
- Kamienie graniczne

Stargard - krzyż pokutny

Papiernie pojawiły się w Polsce na przełomie XIV i XV w. Prawo istniało wcześniej. Wyroki często zapadały przy kamiennych stołach, kary wymierzano pod pręgierzem, a zabójca w miejscu mordu musiał ustawić krzyż. Kamieniami znaczone też granice.

Strzelin – stół sędziowski

Jak wygląda internetowy katalog historycznych miejsc pamięci?

Adres strony internetowej katalogu:

<http://fundacja-hereditas.pl/zabytkiregionu/>

Dodawanie obiektów

Instrukcja korzystania z modułu „Dodaj obiekt”:

1. Instrukcja została przygotowana dla przeglądarki Google Chrome. Schemat działania w innych przeglądarkach może być odmienny.
2. W urządzeniu mobilnym włącz transmisję danych (Internet) oraz lokalizację (GPS).
3. Możesz dodać aplikację „Zabytki regionu” do swojego ekranu startowego – w tym celu dotknij/kliknij „DODAJ OBIEKT”, zapoznaj się i zaakceptuj Regulamin Serwisu a następnie dotknij/kliknij logo, aby zainstalować.
4. Zezwól aplikacji na korzystanie z: plików „cookies”, lokalizacji, aparatu/kamery, JavaScript, pobierania automatycznego, dostępu do pamięci urządzenia (w celu nadania niezbędnych pozwoleń w prawym górnym rogu aplikacji Google Chrome naciśnij trzy pionowe kropki, następnie “Ustawienia”, potem “Ustawienia witryn”. dokonaj niezbędnych pozwoleń.
5. Uruchom aplikację, przesunij suwak „Włącz kamerę”.
6. Wykonaj zdjęcia wprowadzanego obiektu, zwracając uwagę by znalazł się on w samym centrum kamery. Możesz dodać maksymalnie 3 zdjęcia. Masz możliwość weryfikacji i usuwania wykonanych zdjęć. Skorzystaj z niej, jeśli uznasz, że wykonana fotografia jest złej jakości bądź nie odzwierciedla rzeczywistego wyglądu obiektu. Pamiętaj, że pierwsze wykonane przez Ciebie zdjęcie jest zdjęciem głównym, ilustrującym wprowadzany obiekt.
7. Wypełnij poniższe pola formularza zgodnie z prezentowaną w każdym z nich podpowiedzią. Aby wysłać wprowadzone dane na serwer, wszystkie pola formularza muszą być wypełnione.
8. Dotknij/Kliknij przycisk „Zapisz lokalnie”, by zapisać wprowadzone dane na swoim urządzeniu mobilnym.
9. Dotknij/kliknij przycisk „Wyślij dane” – wprowadzone informacje zostaną wysłane na podany przez Ciebie adres e-mail oraz zapisane na serwerze.
10. Jeśli w trakcie wypełniania formularza nie miałeś/aś dostępu do Internetu, pamiętaj, by po uzyskaniu połączenia internetowego wysłać zapisane na urządzeniu mobilnym pliki (.txt oraz .png) na adres zabytkiregionu@fundacja-hereditas.pl.
11. Wprowadzone przez Ciebie dane – po ich zaakceptowaniu – zasilą bazę historycznych miejsc pamięci.

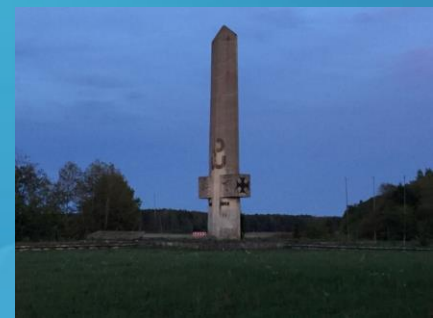
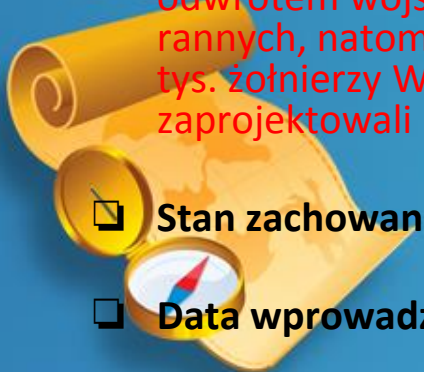
Jak wygląda wypełniona karta inwentaryzacyjna online?

(na przykładzie Pomnika Polskiego Piechura - „Obrońcom Mławy”)

Wypełniona karta inwentaryzacyjna online (przykład)

- Klasyfikacja** Pomniki
- Adres** Uniszki Zawadzkie (w powiecie mławskim, w gminie Wieczfnia Kościelna)
- Nazwa obiektu** Pomnik Polskiego Piechura - obrońcom Mławy
- Czas powstania** maj 1985 r.
- Opis obiektu** na wysokim granitowym cokole, sylwetka podrywającego się do ataku piechura bagnetem w dłoni. Na cokole od strony drogi E7 napis „Obrońcom Mławy”, z przodu napis „Bohaterskim Żołnierzom Armii Modlin 1-4 września 1939”
- Rys historyczny** niedaleko Mławy w 1939 r. biegła granica z Prusami Wschodnimi. Jej dwudziestokilometrowy odcinek miała chronić 20. Dywizja Piechoty Armii Modlin wspomaganą przez Nowogródzką Brygadą Kawalerii. Niemcy mieli do dyspozycji dwie dywizje piechoty i jedną pancerną, a wspierać je mogło lotnictwo zgrupowane w Prusach Wschodnich. Budowę linii umocnień w okolicach Mławy rozpoczęto w lipcu 1939 roku. Z planowanych 67 bunkrów na tzw. pozycji mławskiej udało się wybudować 45. Bitwa pod Mławą, obliczona na jeden dzień, trwała od 1 do 4 września (80 godzin). Zakończyła się odwrótem wojska polskiego do Modlina. Polacy stracili 864 żołnierzy, 2-2,4 tys. zostało rannych, natomiast 300-350 uznano za zaginionych. Po stronie niemieckiej poległo 1,5-2 tys. żołnierzy Wehrmachtu, natomiast ok. 4 tys. zostało rannych lub zaginionych. Pomnik zaprojektowali Barbara i Andrzej Wachnowie.
- Stan zachowania** dobry
- Data wprowadzenia danych** 18 maja 2020
- Imię i nazwisko koordynatora nadzorującego** Jan Kowalski

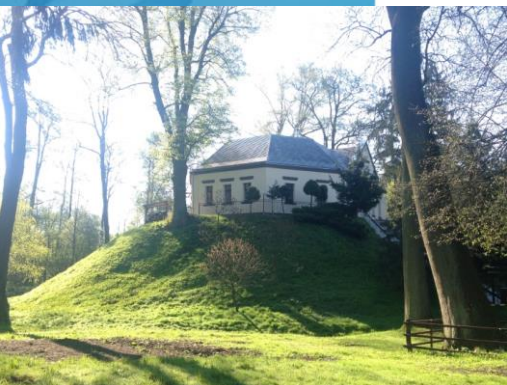

Skąd czerpać informacje?

- Rozmowy ze społecznością lokalną
- Lokalne biblioteki, jednostki samorządu terytorialnego
- Archiwa (np. stara prasa) – można dołączyć zdjęcia dokumentów źródłowych
- Internet

Obiekt musi być opisany w systemie on-line!

Dla lokalnych koordynatorów przewidziane jest wynagrodzenie.

Fundacja Hereditas

ul. Marszałkowska 58 lok. 24

00-545 Warszawa

tel. 500 704 704

e-mail: fio@fundacja-hereditas.pl

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Projekt "Zabytki regionu w obiektywie wolontariuszy" jest współfinansowany przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014 – 2020

